

Водночас оцінка Національного банку щодо скорочення реального ВВП в II кварталі 2022 р. становить близько 40%, а загальне скорочення за підсумками року прогнозується на рівні 33%. Перспективи відновлення в 2023-24 р.р. безпосередньо залежать від повноцінного відкриття портів для експорту.

Інформаційні джерела:

1 Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення 29.10.2022).

2 Клименко М. Бухгалтерський облік під час війни: що буде зі звітністю та як оптимізувати податки. Юридична Газета Online. від 01.04.2022. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatkovapraktika/buhgalterskiy-oblik-pid-chas-viyni-shcho-bude-zi-zvitnistyu-ta-yak-optimizuvati-podatki.html> (дата звернення 29.10.2022).

3 Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану : Постанова НБУ від 24 лютого 2022 року №18. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24022022_18 (дата звернення: 30.10.2022).

4 Данилишин Б. М. Економічне відновлення: ситуація в економіці та на фінансових ринках України. Інтернет-видання «Лівий берег» від 01.09.2022. URL:https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/528091_ekonomichne_vidnovlennya_situatsiya.html (дата звернення: 30.10.2022).

УДК 336:330.341.1(045)

Г.І. Ковтун, ст. викл. (*СумДПУ ім. А.С.Макаренка, Суми*)

Є.М. Орищенко, здоб. вищ. осв. ОС «бакалавр» (*СумДПУ ім. А.С.Макаренка, Суми*)

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Досвід економічного розвитку розвинених країн свідчить, що досягнення високих темпів розвитку можливо завдяки сприянню й стимулюванню інноваційних процесів у країні. Інноваційний процес – це послідовний процес створення ідеї, проектування, тестування, виготовлення та реалізації продукції; це запровадження нового товару або зміна самого процесу виробництва чи технології або способу доставки [1, с. 60–61].

Для досягнення сталого та ефективного економічного розвитку в Україні необхідно підтримувати інноваційні процеси в країні, адже зміцнення економіки здійснюється за допомогою нововведень у різних галузях виробництва або надання послуг. Такі процеси не можуть відбуватися самостійно, без підтримки держави, як юридичної, законодавчої, так і фінансової. Тому необхідно створювати сприятливі умови для стимулювання інноваційних процесів за умови повного використання науково-технологічного потенціалу країни. Метою державного регулювання інноваційних процесів в країні є забезпечення реалізації програм сталого розвитку суспільства в соціальній, економічній та науково-технічній сферах [2].

Підтримка інноваційних процесів з боку держави здійснюється за допомогою наступних методів впливу:

- прямих: фінансування державою чи надання пільгових кредитів підприємствам, що здійснюють інноваційну діяльність, грантова допомога розробникам інновацій, спеціальні програми, державні замовлення, контракти на розробку інновацій;

- непрямих: сприяння за допомогою кредитно-фінансової, митної, в сфері ціноутворення, амортизаційної політик, захист інтелектуальної власності, податкові пільги для інвесторів в інноваційну сферу [3, с. 26].

Важливим чинником сталого економічного розвитку є фінансова підтримка інноваційного процесу, що дає змогу здійснювати структурну перебудову економіки на новій науково-технологічній базі й сприяє підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Джерела фінансування інноваційної діяльності поділяються на дві групи:

- державні – представлені системою централізованого державного фінансування науково-технічної та інноваційної сфер безпосередньо з держбюджету, бюджетів міністерств а також за рахунок коштів спеціалізованих інноваційних фондів;

- недержавні – приватні інвестиції інноваційних підприємств, кредитні ресурси банківської системи, фінансові ресурси небанківських фінансових установ і різних комерційних структур, венчурних фондів, іноземні інвестиції, приватні заощадження фізичних осіб тощо [4, с. 104].

В Україні найбільшим джерелом фінансування інноваційної діяльності упродовж 2014–2020 років є власні кошти підприємств,

частка яких у загальній структурі коливалася від 84,5 % до 97,2 %, державні інвестиції становили від 0,8–5,2 % до загального обсягу витрат на інновації (табл. 1).

Таблиця 1 – Структура джерел фінансування інноваційної діяльності [5]

Рік	Витрати на інновації, млн. грн.	У тому числі за рахунок власних коштів підприємств		У тому числі за рахунок коштів державного бюджету	
		млн. грн.	у % до загального обсягу витрат на інновації	млн. грн.	у % до загального обсягу витрат на інновації
2014	7695,9	6540,3	85,0	344,1	4,5
2015	13813,7	13427,0	97,2	138,7	1,8
2016	23229,5	22036,0	94,9	179,0	0,8
2017	9117,5	7704,1	84,5	227,3	2,5
2018	12180,1	10742,0	88,2	639,1	5,2
2019	14220,9	12474,9	87,7	556,5	3,9
2020	14406,7	12297,7	85,4	279,5	1,9

Слід зазначити, що фінансування інноваційної діяльності в Україні зконцентровано на великих державних підприємствах, що й призводить до необхідності фінансування інноваційної діяльності малих і середніх підприємств з власних джерел.

Наведені статистичні дані показують про існування проблемних тенденцій у структурі фінансування інноваційної діяльності в Україні, тому державі необхідно розв'язати важливі завдання, а саме: стимулювання інвестування в інновації з державного бюджету та приватних джерел; удосконалити управління інноваційною системою; розробити ефективні інструменти підтримки інноваційної діяльності для підприємницького сектора, в тому числі для малого і середнього бізнесу, та залучення первинного і венчурного капіталу тощо.

В Україні для фінансової підтримки інноваційної діяльності Кабінет Міністрів України створює спеціалізовані державні інноваційні фінансово-кредитні установи, що сприяють формуванню й реалізації державної економічної політики в інноваційній сфері [6].

Отже, інноваційна діяльність виступає важливим фактором економічного зростання України в умовах сталого розвитку, тому особлива увага повинна приділятися фінансуванню інноваційної

діяльності з боку держави та всілякої підтримки. Для розбудови інноваційної економіки в умовах сталого розвитку необхідно визначити державні пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні та розробити комплекс заходів, що сприятимуть їх реалізації: це можуть бути фінансові стимули, кадрова підготовка фахівців, створення сприятливих умов для модернізації виробництва тощо.

Інформаційні джерела:

1. Інноваційне право: науково-практичний посібник за заг. ред. С. В. Глібка, Ю. В. Георгієвського, О. В. Розгон. Харків: Право, 2019. С. 60–61. URL: <https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/20520/1/manual2019.pdf>.

2. Паламаренко Я. В. Концептуальні положення державного регулювання інноваційних процесів. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 4. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1625>.

3. Білик Р. С. Фінансові методи впливу на інноваційну модернізацію економіки в контексті світового досвіду. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. 26 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/25616/1/%d0%91%d1%96%d0%bb%d0%b8%d0%ba%20%d0%a0.%20%d0%a1..pdf>.

4. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України : монографія за ред. д-р техн. наук, проф. М. І. Дибі і канд. екон. наук, доц. О. М. Юркевич. Київ : КНЕУ, 2013. 425 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/30091>.

5. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств (2000–2020). Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm.

6. Про інноваційну діяльність. Закон України (із змінами та доповненнями). 2002, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

УДК 336.1

Я.М. Котко, канд. екон. наук (*ДБТУ, Харків*)

Д.А. Левкін, канд. техн. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Сучасні глобалізаційні економічні процеси та інтеграційні трансформації генерують нові вимоги до функціонування суб'єктів господарювання в Україні. Водночас постає низка проблем, що стосується фінансової політики підприємства, яка залежить від інфляційних процесів у країні, девальвації національної грошової одиниці, процесів турбулентності ринкової економіки. Обмеженість